

Місцеві гастрономічні заклади, як антикварня «Шпіндель», активно впроваджують крафтову продукцію у свої меню, розширюючи туристичну інфраструктуру. Туристичні компанії, зокрема «Надія» та «Кей», організовують екскурсії та тури, інтегруючи крафтові локації в комплексні туристичні продукти.

Таким чином, туризм і туристичний бізнес у Франківському Опіллі набувають особливої динаміки саме завдяки крафтовій продукції, яка поєднує у собі культурну спадщину, автентичність, гастрономічне різноманіття та живий зв'язок із традиціями. Саме це є фундаментом сталого розвитку Опілля як конкурентоспроможного туристичного регіону.

Перелік використаних джерел

1. Легенди Опілля. Зелений маршрут. URL: <https://opilegends.burshtyn-rada.gov.ua/> (дата звернення: 02.04.2025).
2. На Івано-Франківщині розпочинається проєкт «Опілля: скарби нації». URL: <https://iftourism.com/news/article/rozpochinayemo-proyekt-opillya-skarbi-naciji> (дата звернення: 03.04.2025).
3. «Опільські олії»: історія сімейного бізнесу та успіху. URL: <https://veteranfund.com.ua/2023/09/19/opilski-oliji/> (дата звернення: 02.04.2025).
4. Опілля – скарби нації. Сторінка фейсбук. URL: <https://www.facebook.com/frankiskeopillia/> (дата звернення: 03.04.2025).
5. Чесниківський сир. URL: <https://chesnykivskyysyr.com.ua/> (дата звернення: 02.04.2025).

УДК 338.48:355.422

Дирда О. С., ліцеїстка II курсу (10 класу),
Івано-Франківський науковий фізико-технічний ліцей
Івано-Франківської обласної ради
Базовський С. В., керівник гурткової роботи,
Івано-Франківський науковий фізико-технічний ліцей
Івано-Франківської обласної ради

ТУРИЗМ У ЗОНАХ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД БОЙОВИХ ДІЙ

Після завершення активної фази бойових дій, території, що постраждали від російської агресії, можуть стати об'єктами специфічного інтересу. Руйнування, військові артефакти, меморіали загиблих – усе це може приваблювати тих, хто прагне на власні очі побачити наслідки війни, відчути її масштаб та глибину [4].

Серед потенційних позитивних аспектів розвитку туризму в постраждалих регіонах можна виділити:

1. Економічне відновлення: Залучення туристів може сприяти відновленню місцевої економіки, створенню робочих місць та надходженню коштів для відбудови інфраструктури [1].

2. Підвищення обізнаності: Відвідування таких місць може сприяти кращому розумінню причин та наслідків війни, а також підвищити обізнаність про страждання українського народу.

3. Збереження пам'яті: Туризм може стати одним із способів збереження пам'яті про трагічні події та героїзм тих, хто боровся за Україну.

4. Міжнародна підтримка: Залучення іноземних туристів може стати символом міжнародної солідарності та підтримки України [4].

Однак, розвиток туризму в зонах бойових дій неминує стикається з низкою серйозних етичних питань, які потребують уважного розгляду:

1. Повага до пам'яті загиблих та страждань постраждалих: Головним етичним імперативом є недопущення перетворення людської трагедії на розвагу або комерційну вигоду. Відвідування таких місць має бути сповнене поваги та співчуття до тих, хто постраждав від війни.

2. Комерціалізація трагедії: Існує ризик того, що туристичні оператори та місцеві підприємці можуть спекулювати на трагічних подіях, пропонуючи "екстремальні" або нечутливі тури.

3. Вплив на місцеві громади: Неконтрольований потік туристів може негативно вплинути на психологічний стан місцевих жителів, які пережили війну, а також призвести до соціальних та культурних конфліктів [3].

4. Безпека туристів: Зони бойових дій, навіть після завершення активної фази конфлікту, можуть бути небезпечними через наявність мін, нерозірваних боєприпасів та нестабільну безпекову ситуацію.

5. Автентичність та інтерпретація: Важливо забезпечити достовірну та неупереджену інтерпретацію історичних подій, уникаючи пропаганди та маніпуляцій.

Щоб мінімізувати етичні ризики та максимізувати потенційні позитивні наслідки, розвиток туризму в зонах бойових дій має ґрунтуватися на принципах відповідальності та поваги:

1. Пріоритетність пам'яті та поваги: Будь-які туристичні ініціативи повинні бути спрямовані на вшанування пам'яті загиблих та висловлення співчуття постраждалим.

2. Залучення місцевих громад: Розвиток туризму має відбуватися за активної участі місцевих жителів, з урахуванням їхніх потреб та думки. Частина прибутків від туризму має спрямовуватися на підтримку місцевих громад та відновлення регіону.

3. Етичні кодекси поведінки: Туристичні оператори та гіді повинні дотримуватися високих етичних стандартів, забезпечуючи належну підготовку персоналу та інформуючи туристів про чутливість теми.

4. Освітній аспект: Туристичні програми повинні мати чіткий освітній компонент, сприяючи розумінню історії конфлікту та його наслідків.

5. Безпека: Забезпечення безпеки туристів є першочерговим завданням. Необхідно проводити ретельне розмінування територій, чітко визначати безпечні зони та інформувати туристів про потенційні ризики[4].

6. Уникання спекуляцій та сенсаційності: Туристичні пропозиції повинні бути стриманими та інформативними, уникаючи елементів розваги або надмірної емоційності.

Туризм у зонах бойових дій є складним та багатогранним явищем, що несе в собі як потенційні вигоди, так і значні етичні ризики. У випадку України, після перемоги над агресором, питання відвідування постраждалих територій неминуче постане. Важливо підійти до цього питання з максимальною відповідальністю, керуючись принципами поваги до пам'яті, співчуття до постраждалих та залучення місцевих громад.

Лише за таких умов "воєнний туризм" може стати інструментом збереження історії, підвищення обізнаності та сприяння відновленню, а не черговим джерелом болю та спекуляцій на трагедії. Межа між цікавістю до історії та наругою над пам'яттю є дуже тонкою, і її перетин може мати руйнівні наслідки.

Тому, будь-які ініціативи в цій сфері повинні бути ретельно зважені та етично обґрунтовані.

Перелік використаних джерел

1. Ukraine starts planning for post-war tourism: 'We welcome our guests if they don't come with guns'. URL: <https://www.independent.co.uk/travel/news-and-advice/ukraine-war-tourism-kyiv-lviv-b2506399.html>

2. Війна та туризм: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 11 листопада 2022 р.) К.:ТОВ «Геопринт»,2022. С. 44– 47.

3. Моца А. А., Шевчук С. М., Серeda Н. М. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні // Економіка та суспільство. – 2022. – Вип. 41. – С. 257–262.

4. Україна стала магнітом для воєнного туризму: як влаштувати такий тур. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/5228/ukraine-has-become-a-magnet-for-military-tourism-how-to-organise-such-a-tour?hl=uk#vojennii-turizm-v-ukrayini-populyarnist-sered-inozemciv-prodovzuje-zrostaty>